

SFAM:s rekommendationer för delmål 19 i målbeskrivningen för Allmänmedicin, SOSFS 2008:17, utformade av företrädare för SFAM:s studierektorskollegium och SFAM:s forskningsråd 2012 (?)

Medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt, delmål 19

Målsättning

- Kunna ifrågasätta och kritiskt värdera medicinsk information och sitt eget kliniska handlande.
- Kunna kommunicera vetenskaplig evidens till olika grupper, t ex kollegor och patienter.
- Kunna formulera ett kliniskt problem ur den allmänmedicinska vardagen till en forskningsbar fråga.
- Känna till vilka kanaler som finns för att söka och bevaka ny kunskap.
- Ha förmåga till kritiskt tänkande, dvs förståelse för att en tidigare accepterad sanning alltid kan ifrågasättas och kan komma att förändras.
- Kunna integrera evidens med egen erfarenhet och patienters unika förutsättningar.

Kurs i forskningsmetodik (FoU-kurs)

Kursens form

Kurs med gruppgenomgångar och problembaserat lärande rekommenderas.

Kursens omfattning

Omfattningen kan variera beroende på hur stor andel självstudier som ingår i kursen. Minimitid för kursmomenten nedan, dvs utöver självstudier, är 8 dagar.

Kursens innehåll

- Följande kursinnehåll rekommenderas:
- Vetenskapsteori
- Forskningsprocessen
- Forskningsetik
- Forskningsmetodik: kvantitativa och kvalitativa metoder
- Studiedesign
- Hur man skriver en projektplan
- Informationsökning
- Artikelgranskning
- Medicinsk statistik
- Projektredovisning: presentation och kommunikation

Skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer, under handledning

- Det skriftliga individuella arbetet kan genomföras med kvantitativa eller kvalitativa metoder, alternativt som fallbeskrivningar eller som en litteraturgenomgång.
- Det skriftliga individuella arbetet bör omfatta 10 veckors heltidsarbete inklusive kurs.
- Det skriftliga individuella arbetet ska ha ett allmänmedicinskt perspektiv. Detta avgörs av den vetenskapliga handledaren, om denna är specialist i allmänmedicin. Om den vetenskapliga handledaren inte är specialist i allmänmedicin avgör den kliniska huvudhandledaren om arbetet har ett allmänmedicinskt perspektiv.
- ST-läkarens vetenskapliga handledare bör ha vetenskaplig kompetens.
- Det skriftliga individuella arbetet motsvarar ofta ett elevarbete på avancerad nivå eller ett

- "vetenskapligt övningsarbete" i en högskoleutbildning. Det innebär att huvudmannen (t ex vårdcentralschef) har det yttersta ansvaret för att en etisk värdering genomförs. Endast i undantagsfall krävs ansökan till etisk prövningsnämnd. ST-läkarens skriftliga individuella arbete ska godkännas av handledare med vetenskaplig kompetens (eller av grupp handledare på t ex FoU-enhet).

Enligt målbeskrivningen är det ytterst den kliniska huvudhandledaren och verksamhetschefen som godkänner att ST-läkaren har uppfyllt alla målen i målbeskrivningen. Om den vetenskapliga handledaren är specialist i allmänmedicin kan denna skriva under intyget för skriftligt individuellt arbete som skickas till socialstyrelsen. Alternativt kan den kliniska huvudhandledaren skriva under intyget på basis av ett utlåtande från den vetenskapliga handledaren.

Förslag på kriterier för godkännande

Följande är förslag på kriterier som kan ligga till underlag för handledarens bedömning av projektet. Vilka av kriterierna som används får anpassas efter projektets karaktär.

- Man ska ha samlat in fakta eller ett material (data, intervjuer, litteratur etc).
- Man ska ha granskat och bearbetat sitt material enligt vetenskaplig metod.
- Man ska presentera projektet för andra på ett förståeligt sätt.
- Projektet ska vara skrivet på god svenska eller god engelska.
- Projektet ska vara etiskt värderat och godkänt av huvudmannen.
- Problemet ska vara preciserat och adekvat formulerat. Referenser till tidigare forskning ska finnas.
- Det ska finnas en adekvat frågeställning. Hypoteser och frågeställningar ska vara formulerade och preciserade. Begrepp ska vara entydigt definierade. Frågorna skunna gå att besvara.
- Metoden ska vara begriplig, ändamålsenlig och anpassad till frågeställningen och hypoteserna
- Urvalsmetod ska redovisas och utfallsmått beskrivas. Den statistiska metoden ska i förekommande fall vara adekvat.
- I resultatredovisningen ska det finnas en tydlig koppling mellan resultat och frågeställning/hypoteser.
- Diskussionen ska innehålla relevanta slutsatser om resultat och frågeställning samt jämförelser med tidigare resultat. En värdering av resultatet ska finnas.
- Det ska finnas en kort, strukturerad sammanfattning.
- Man kan vara två eller flera om ett projektarbete, men då ska det framgå vad var och en har gjort och att samtliga har varit delaktiga i alla moment i projektet.
- En omfattande projektplan, som är tänkt att användas för ett kommande vetenskapligt projekt (som t ex är tänkt att publiceras i vetenskaplig tidskrift där litteraturstudie och powerberäkning eller motsvarande ingår), kan godkännas som projekt.
- För ST-läkare som tidigare har gjort ett vetenskapligt arbete, ska arbetet vara av värde för allmänmedicinen för att godkännas. Det ska redovisas i form av en välgjord sammanfattning på god svenska eller engelska. Har det ingen allmänmedicinsk relevans, ska ett nytt arbete med allmänmedicinsk inriktning göras. Däremot behöver man inte göra om FoU-kursen, om man kan uppvisa intyg på fullgjord kurs.